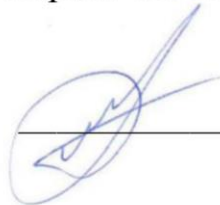

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Микола КОРОТЄЄВ

«08» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ГРОМАДІ ТА МІСЦЕВЕ
САМОВРЯДУВАННЯ**

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»

Освітня програма: «Соціальне забезпечення»

Факультет: економіки і підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 232 Соціальне забезпечення освітньої програми *Соціальне забезпечення*. Умань: Уманський національний університет садівництва, 2024. 24 с.

Розробники: Соколюк С.Ю., д.е.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол №1 від “07”серпня 2024 року.

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

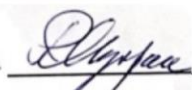

С.Ю. Соколюк
(прізвище та ініціали)

“07” серпня 2024 року.

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва.

Протокол № 1 від “08” серпня 2024 року.

“08” серпня 2024 року Голова . (Руслан МУДРАК)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень, освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 23 Соціальна робота	Обов’язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 232 Соціальне забезпечення	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120		4-й	4-й
		Семестр	
		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 5	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма «соціальне забезпечення»	Лекції	
		24 год.	8год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		76 год.	108 год.
Індивідуальні завдання: Контрольна робота для студентів ЗФН			
Вид контролю: залік			

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо професійною програмою підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньої програми «Соціальне забезпечення».

Мета дисципліни — формування у здобувачів вищої освіти системи знань, умінь і навичок щодо здійснення соціальної роботи в територіальній громаді, розуміння засад функціонування місцевого самоврядування, а також набуття здатності застосовувати інструменти міжсекторальної взаємодії для розв'язання соціальних проблем на місцевому рівні.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомити здобувачів освіти з теоретичними засадами соціальної роботи в громаді;
- розкрити роль і повноваження органів місцевого самоврядування у вирішенні соціальних питань;
- сформувати розуміння механізмів взаємодії соціальних працівників з органами влади, громадськими та недержавними організаціями;
- навчити аналізувати соціальні проблеми територіальної громади та планувати шляхи їх розв'язання;
- розвинути навички участі у розробці та реалізації соціальних програм і проєктів на місцевому рівні.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо професійної програми:

Пререквізити	Постреквізити
Економіка праці і соціально-трудові відносини	Соціальний аудит та інспектування
Організація та планування процесів в соціальному забезпеченні	Соціальне підприємництво та управління соціальними проєктами
Соціальна політика	

Вивчення навчальної дисципліни «Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» спеціальності 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота(табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
ЗКЗ	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 5	Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій
		ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення
		ПРН 8	Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення
		ПРН 9	Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців
		ПРН 10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення
		ПРН 14	Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення
		ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки
		ПРН 17	Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні
		ПРН 18	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги
		ПРН 5	Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій
		ПРН 8	Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення
		ПРН 9	Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців
		ПРН 10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення

ЗК5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	ПРН 14	Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення
		ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки
		ПРН 17	Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні
		ПРН 18	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги
ЗК16	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населенн
		ПРН 5	Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій
		ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення
		ПРН 10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення
		ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 3	Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різних груп населення, що опинилися у складних життєвих обставинах	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення
		ПРН 5	Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій
		ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення
		ПРН 8	Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення
		ПРН 10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення
		ПРН 17	Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні
		ПРН 18	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги
СК 4	Здатність використовувати	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення

	адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення	ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення
		ПРН 8	Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення
		ПРН 10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення
		ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки
СК 6	Вміння планування та звітності в системі соціального забезпечення населення	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення
		ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки
		ПРН 17	Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні
СК 7	Здатність здійснювати індивідуальні обрахунки адресної соціальної допомоги, послуги раннього втручання залежно від форми її надання, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, призначення субсидій, допомоги по безробіттю	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення
		ПРН 5	Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій
		ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення
		ПРН 10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення
		ПРН 18	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги
СК 12	Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення
		ПРН 5	Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій
		ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення
		ПРН 8	Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення

		ПРН 9	Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців
		ПРН 14	Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення
		ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки
СК 13	Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності	ПРН 9	Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців
		ПРН 14	Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення
		ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки
		ПРН 17	Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні
		ПРН 18	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги
СК 16	Здатність до організації та управління процесами соціального забезпечення в територіальній громаді	ПРН 21	Використовувати базові знання з організації та управління процесами соціального забезпечення для покращення добробуту в територіальній громаді

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною, наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Критичне осмислення проблем реалізації соціально-економічної підтримки населення та на межі предметних галузей	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2	Уміння/навички:		
2.1	Проведення дослідницької та інноваційної діяльності зспрямованої на підвищення ефективності реалізації соціально економічної підтримки населення	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	Розв'язання складних соціально економічних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог		
3	Комунікація:		
3.1	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
4	Відповідальність і автономія		

4.1	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує здійснення аналізу та прогнозування ефективності реалізації соціально-економічної підтримки населення	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
4.2	Прийняття управлінських рішень у вирішенні питань соціально-економічної допомоги мало захищеним категоріям населення та здійснення відповідної корекції в межах напряму діяльності.		

Таблиця 3

**Методи навчання та методи контролю програмних результатів
навчання з навчальної дисципліни**

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категоріях населення	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 5	Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 7	Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту;	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації,	усне опитування, експрес-контроль, тестування,

		самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН8	Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН9	Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН14	Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна)

			робота, підсумковий контроль
ПРН15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН17	Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН18	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 21	Використовувати базові знання з організації та управління процесами соціального забезпечення для покращення добробуту в територіальній громаді	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усьог о	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	і	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1.										
Змістовний модуль 1. Соціальна робота в територіальній громаді										
Тема 1. Об'єднані територіальні громади як інноваційні соціальні інституції	11	2	2	-	7	11	1	-	-	10
Тема 2. Особливості реалізації соціальної роботи у територіальній громаді	11	2	2	-	7	12	1	-	-	11
Тема 3. Об'єкти та суб'єкти соціальної роботи у об'єднаній територіальній громаді	11	2	2	-	7	12	1	-	-	11
Тема 4. Нормативно-правове та організаційне забезпечення соціальної роботи та надання соціальних послуг у територіальній громаді	13	3	2	-	8	12	1	-	-	11
Тема 5. Комплексний підхід та моделі організації соціальної роботи у територіальній громаді	14	3	2	-	9	13	-	2	-	11
Всього за 1 змістовний модуль:	60	12	10	-	38	60	4	2	-	54
Змістовний модуль 2. Засади формування й функціонування місцевого самоврядування										
Тема 6. Місцеве самоврядування та соціальна робота	11	2	2	-	7	11	1	-	-	10
Тема 7. Система місцевого самоврядування в Україні	11	2	2	-	7	12	1	-	-	11
Тема 8. Правові засади місцевого самоврядування	11	2	2	-	7	12	1	-	-	11
Тема 9. Специфіка соціальної роботи в громаді	13	3	2	-	8	12	1	-	-	11
Тема 10. Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді	14	3	2	-	9	13		2	-	11
Всього за 2 змістовний модуль:	60	12	10	-	38	60	4	2	-	54
Всього:	120	24	20		76	120	8	4		108

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

3. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (ЛЕКЦІЇ)

Тема 1. Об'єднані територіальні громади як інноваційні соціальні інституції

Об'єднані територіальні громади (ОТГ) є інноваційною формою місцевого самоврядування, що виникла в результаті децентралізаційної реформи в Україні. Вони поєднують фінансову, адміністративну та управлінську автономію, що дає змогу ефективніше вирішувати місцеві соціально-економічні проблеми. ОТГ сприяють активнішій участі мешканців у прийнятті рішень та розвитку громадянського суспільства. Завдяки прямим бюджетним відносинам із державою громади отримують більше ресурсів для розвитку інфраструктури й соціальних послуг. У цьому сенсі ОТГ виступають сучасними соціальними інституціями, орієнтованими на сталий розвиток територій.

Тема 2. Особливості реалізації соціальної роботи у територіальній громаді

Соціальна робота у територіальній громаді спрямована на задоволення потреб різних груп населення з урахуванням місцевих умов і ресурсів. Її особливістю є наближеність соціальних послуг до мешканців та орієнтація на раннє виявлення соціальних проблем. Важливу роль відіграє міжсекторальна співпраця органів місцевого самоврядування, соціальних служб, громадських організацій і волонтерів. Соціальна робота в громаді також базується на активному залученні жителів до вирішення власних проблем і розвитку взаємодопомоги. Це підвищує ефективність соціальної підтримки та сприяє соціальній згуртованості громади.

Тема 3. Об'єкти та суб'єкти соціальної роботи у об'єднаній територіальній громаді

Об'єктами соціальної роботи в об'єднаній територіальній громаді є окремі особи, сім'ї та соціальні групи, які перебувають у складних життєвих обставинах. До них належать діти, люди похилого віку, особи з інвалідністю, малозабезпечені сім'ї, внутрішньо переміщені особи та інші вразливі категорії населення. Суб'єктами соціальної роботи виступають органи місцевого самоврядування, центри надання соціальних послуг, соціальні працівники та фахівці із соціальної роботи. Важливу роль також відіграють громадські та благодійні організації, волонтери й ініціативні групи мешканців. Взаємодія всіх суб'єктів забезпечує комплексний підхід до надання соціальної допомоги в громаді.

Тема 4. Нормативно-правове та організаційне забезпечення соціальної роботи та надання соціальних послуг у територіальній громаді

Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи у територіальній громаді ґрунтується на Конституції України, законах України та підзаконних актах у сфері соціального захисту населення. Воно визначає повноваження органів місцевого самоврядування, порядок надання соціальних послуг і права отримувачів допомоги. Організаційне забезпечення реалізується через створення в громаді відповідних структур: центрів надання соціальних послуг, служб у справах дітей, відділів соціального захисту. Важливою умовою є кадрове забезпечення та міжвідомча координація діяльності різних установ. Це сприяє доступності, якості й адресності соціальних послуг для мешканців громади.

Тема 5. Комплексний підхід та моделі організації соціальної роботи у територіальній громаді

Комплексний підхід у соціальній роботі територіальної громади передбачає поєднання соціальної підтримки, профілактики та розвитку соціального потенціалу населення. Він ґрунтується на оцінці потреб громади та індивідуальному підході до кожного отримувача послуг. У практиці застосовуються різні моделі організації соціальної роботи, зокрема кейс-менеджмент, міждисциплінарна та партнерська моделі. Важливим є залучення ресурсів громади, громадських організацій і місцевих ініціатив. Такий підхід забезпечує цілісність допомоги та підвищує ефективність соціальної роботи на місцевому рівні.

Тема 6. Місцеве самоврядування та соціальна робота

Місцеве самоврядування є ключовим механізмом організації соціальної роботи, оскільки саме органи громади визначають пріоритети соціального захисту та розподіл ресурсів. Вони створюють і координують роботу центрів надання соціальних послуг, соціальних працівників та програм підтримки різних категорій населення. Через місцеве самоврядування забезпечується участь громадян у прийнятті рішень щодо соціальних потреб і розвитку громади. Співпраця органів влади з громадськими організаціями та волонтерами підвищує ефективність соціальної допомоги. Завдяки цьому місцеве самоврядування стає важливим суб'єктом реалізації соціальної роботи та формування соціально відповідальної громади.

Тема 7. Система місцевого самоврядування в Україні

Система місцевого самоврядування в Україні ґрунтується на Конституції та законах про місцеве самоврядування і складається з органів на рівні громад, районів і областей. Основою цієї системи є територіальні громади, які мають

право самостійно вирішувати місцеві питання, розпоряджатися бюджетом і майном. Місцеві ради та їх виконавчі органи забезпечують реалізацію законів, програм розвитку та надання соціальних послуг населенню. Важливою складовою є пряме залучення громадян до управління через вибори, громадські слухання та ініціативи. Така структура забезпечує децентралізацію влади, підвищує ефективність управління та сприяє розвитку громад.

Тема 8. Правові засади місцевого самоврядування

Правові засади місцевого самоврядування в Україні визначаються Конституцією та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». Вони передбачають, що громади мають право самостійно вирішувати питання місцевого значення, володіти майном, формувати та виконувати бюджет. Закон гарантує участь громадян у прийнятті рішень через вибори, референдуми, громадські слухання та ініціативи. До правових засад належить також визначення повноважень місцевих рад та виконавчих органів, а також механізмів контролю за їх діяльністю. Це забезпечує баланс між автономією громад і загальнонаціональними інтересами.

Тема 9 . Специфіка соціальної роботи в громаді

Специфіка соціальної роботи в громаді полягає в її орієнтації на місцеві потреби населення та використанні ресурсів самої громади. Вона передбачає індивідуальний і груповий підхід до мешканців, активне залучення їх до вирішення соціальних проблем і підтримку взаємодопомоги. Соціальна робота в громаді тісно пов'язана з діяльністю місцевого самоврядування, громадських організацій і волонтерських ініціатив. Важливою особливістю є комплексність послуг — поєднання профілактики, соціальної підтримки та розвитку потенціалу населення. Такий підхід сприяє підвищенню якості життя та соціальній згуртованості громади.

Тема 10. Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді

Функції соціальних працівників у громаді включають виявлення потреб населення, надання соціальної підтримки, консультативну допомогу, координацію з іншими службами та організаціями, а також профілактику соціальних проблем. Вони виступають посередниками між мешканцями та органами місцевого самоврядування, забезпечуючи доступ до соціальних послуг і захист прав вразливих груп. Стратегії їх діяльності ґрунтуються на комплексному підході, активному залученні громади, міжсекторальній співпраці та використанні місцевих ресурсів для вирішення соціальних проблем. Соціальні працівники також реалізують індивідуальні та групові програми підтримки, спрямовані на підвищення якості життя та соціальної згуртованості громади.

4. Теми практичних і семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Об'єднані територіальні громади як інноваційні соціальні інституції	2	-
2	Тема 2. Особливості реалізації соціальної роботи у територіальній громаді	2	-
3	Тема 3. Об'єкти та суб'єкти соціальної роботи у об'єднаній територіальній громаді	2	-
4	Тема 4. Нормативно-правове та організаційне забезпечення соціальної роботи та надання соціальних послуг у територіальній громаді	2	-
5	Тема 5. Комплексний підхід та моделі організації соціальної роботи у територіальній громаді	2	2
	Всього за змістовний модуль 1:	10	2
6	Тема 6. Місцеве самоврядування та соціальна робота	2	-
7	Тема 7. Система місцевого самоврядування в Україні	2	-
8	Тема 8. Правові засади місцевого самоврядування	2	-
9	Тема 9. Специфіка соціальної роботи в громаді	2	-
10	Тема 10. Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді	2	2
	Всього за змістовний модуль 2:	10	2
	ВСЬОГО	20	4

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Об'єднані територіальні громади як інноваційні соціальні інституції	7	10
2	Тема 2. Особливості реалізації соціальної роботи у територіальній громаді	7	11
3	Тема 3. Об'єкти та суб'єкти соціальної роботи у об'єднаній територіальній громаді	7	11
4	Тема 4. Нормативно-правове та організаційне забезпечення соціальної роботи та надання соціальних послуг у територіальній громаді	8	11
5	Тема 5. Комплексний підхід та моделі організації соціальної роботи у територіальній громаді	9	11
	Всього за змістовний модуль 1:	38	54
6	Тема 6. Місцеве самоврядування та соціальна робота	7	10
7	Тема 7. Система місцевого самоврядування в Україні	7	11
8	Тема 8. Правові засади місцевого самоврядування	7	11
9	Тема 9. Специфіка соціальної роботи в громаді	8	11
10	Тема 10. Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді	9	11
	Всього за змістовний модуль 2:	38	54
	ВСЬОГО	76	108

6. Методи навчання

В рамках вивчення дисципліни передбачено проведення:

1) лекцій. За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій планується використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу;

2) семінарські заняття. З метою кращого засвоєння матеріалу планується використання тестів, кросвордів, рефератів, ситуаційних задач тощо. По окремих темах планується проведення дискусії із застосуванням методик рольових триад. ;

3) практичні заняття. На практичних заняттях планується засвоєння практичних розрахунків, виконання відповідних завдань в робочому зошиті;

4) самостійна робота студентів буде проводитися з використанням різноманітних методів навчання.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Заочна форма навчання

Індивідуальні завдання для здобувачів заочної форми навчання передбачає написання контрольної роботи.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти заочної форми навчання виконують своє індивідуальне завдання, результати якого представляють у вигляді контрольної роботи. Контрольну роботу студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни.

Вказівки щодо вибору варіанту контрольної роботи та індивідуальні завдання, що відповідають обраному варіанту, наведено у методичних рекомендаціях для виконання контрольних робіт з дисципліни для студентів заочної форми навчання. Контрольна робота зараховується, якщо в ній повністю висвітлені теоретичні і практичні питання.

8. Методи контролю

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70, які розподіляються наступним чином:

- активність роботи протягом семестру не може перевищувати 50 балів;
- виконання модульних завдань (3 модуля) – не більше 20 балів.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
2. Виконання модульних завдань.

(1) При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність написання письмового контролю на семінарському занятті; результати бліц-опитування.

Система оцінювання активності роботи:

- а) відповідь з питань семінарів – 0; 1; 2; 3 бали.
- б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 0,5 бала.
- в) бліц-опитування – 0,5; 1 бал.
- г) письмовий контроль – 0; 1; 2; 3 бали.

(2) При контролі виконання модульних завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем певного модуля. Модульний контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Система оцінювання виконання завдань модуля: – 0 - 10 балів.

За використання недозволених джерел і підказок студент отримує 0 балів.

1. На модульний контроль виноситься 50 тестових питань. За 1 вірно вирішене тестове питання студент отримує 0,2 бала.

2. На модульний контроль виноситься 30 тестових питань і 2 задачі. За 1 вірно вирішене тестове питання студент отримує 0,2 бала. За одну вірно вирішену задачу – 2 бали.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Організація і методика економічного аналізу» може здійснюватися у формі усного іспиту (а) або у формі тестових завдань (б) (за вибором студентів).

А. Екзаменаційний білет складається із 3 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою від 0 до 6 балів :

Повна відповідь на питання, яка оцінюється в 5-6 балів, повинна відповідати таким вимогам:

- 1) розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- 2) повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- 3) виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- 4) здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;
- 5) уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- 6) демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- 7) використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;
- 8) знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;
- 9) знання точних назв та функцій національних та міжнародних кредитно-фінансових установ, історії їх створення і ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні;
- 10) засвоєння основної та додаткової літератури.

Відповідь на питання оцінюється в 3-4 бали, якщо:

- 1) відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання); або, якщо:
- 2) при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені значні помилки під час:
 - а) використання цифрового матеріалу;
 - б) посилання на конкретні історичні періоди та дати;
 - в) формулювання назв значних фінансових та кредитних установ та завдань, які перед ними ставляться, а відносно міжнародних (особливо учасником яких є Україна) — у переліку країн учасниць;
 - г) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь на питання оцінюється в 0-2 бали, якщо:

4) характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни
«Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування»

[illegible]

Заочна форма

Модулі	Змістовний модуль 1						Змістовний модуль 2						Контрольна робота	Загальна сума балів	
Кількість балів за модуль	35						35								
Теми	T 1	T 2	T 3	T 4	T5	МК 1	T6	T7	T8	T9	T10	МК 2			
Кількість балів за теми	5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	10	30	100	
в т.ч. за видами робіт:															
- практичні заняття	3	3	3	3	3		3	3	3	3	3				3
- виконання СРС	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2				2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні питання соціальної роботи: навч. посіб. О.М. Денисюк та ін. Ужгород: РІК-У, 2023. 420 с.
2. Алексеєнко Т. Освітньо-профілактична робота соціального працівника у територіальній громаді: досвід та перспективи. *Social Work and Education*, Vol. 5, No. 4., pp. 8-18. DOI: 10.25128/2520-6230.18.4.1
3. Алексеєнко Т.Ф. Технології соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2004. № 2. С. 19-24.
4. Вакуленко О. Громада як об'єкт та суб'єкт соціальної роботи. Соціальна робота в громаді: сучасні виклики та перспективи розвитку: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпро, 24 березня 2023 року). Дніпро, ДНУ імені Олеся Гончара, 2023. С. 167-170.
5. Вакуленко О., Романова Н. Підготовка фахівців до соціальної роботи в громаді: нові виклики та перспективи. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні методи та технології підготовки фахівців соціальної сфери. V Міжнародного симпозіуму Соціокультурний дискус глобалізованого світу: наука, освіта, комунікація. 16 березня - 18 травня 2023 р. С.16-21.
6. Посібник з моніторингу та оцінювання надання соціальних послуг в Україні. Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. Харків: ХІСД, 2017. 112с.
7. Слезанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. За наук. ред. д-ра пед. наук, проф. В.А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
8. Шинкарук В.Д., Пеша І.В., Сопівник І.В., Галайдюк В.В., Кошук О.Б. Моніторинг і оцінка у соціальній роботі: навчальний посібник. Київ: «Компринт», 2022. 360 с.

Допоміжна

9. Соколюк С.Ю., Прокопчук О.Т., Жарун О.В., Коротєєв М.А., Максименко С.М. Цифрові рішення та інноваційні підходи в сфері соціального забезпечення. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2024. Випуск 105, Ч. 2: Економічні науки, С. 63-73. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-105-2-63-73.
10. Прокопчук О.Т., Соколюк С.Ю. Соціальна реклама в системі суспільних комунікацій. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2024. Випуск 105, Ч. 2: Економічні науки, С. 220-230. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-105-2-220-230.
11. Прокопчук О.Т., Соколюк С. Ю., Бондаренко Н. В., Улянич Ю.В. Фінансові інструменти та моделі соціального обслуговування населення в Україні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2025. Випуск 106. Частина 2, С. 291-304. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-106-2-291-304.

12. Прокопчук О., Соколюк С., Коротєєв М., Бондаренко Н. Соціальна робота і фінансове забезпечення: сучасні виклики для місцевого самоврядування. *Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика»*. Серія Економіка. 2025. 21(42).

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України URL : <https://ukrstat.gov.ua/>
2. Державна служба зайнятості України URL : <http://www.dcz.gov.ua>
3. Державна служба України з питань праці URL : <https://dsp.gov.ua/>
4. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України URL : <https://idss.org.ua/>
5. Міжнародна організація праці (МОП) URL : www.ilo.org.
6. Міністерство соціальної політики України URL : <https://www.msp.gov.ua/>
7. Human Development Reports URL : <https://hdr.undp.org/>

15. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни «Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування» або її окремого компонента можливе за умов участі здобувача в програмі академічної мобільності (навчання в інших ЗВО) відповідно до Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/FVKB>); Положення про організацію освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/Mq6O>); Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/npO1>); Положення про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/BWV3>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, платформи онлайн-курсів, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у студентських наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) що зараховуються

здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми.

Участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти регламентує Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті <https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>

16. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу є:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовують в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Виявлення ознак академічної доброчесності у письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, здобувачам освіти настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регулюється Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/D1iS>) та Кодексом академічної доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>).

17. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК.

Зміни, внесені до робочої програми на 2024-2025 навчальний рік, охоплюють:

1. В розділі мета та завдання навчальної дисципліни внесені зміни відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою УНУС протокол № 1 від 08.10.2020, зі змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол №8, та введеного в дію наказом ректора від 11.07.2024 №01-16/18/од. (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/iERg>).
2. Оновлення змістового наповнення тем.
3. Корегування у розподілі балів які отримують здобувачі освіти за практичні заняття та самостійну роботу.
4. Оновлення переліку рекомендованої літератури.